

TRYGVE BRATTELI

Foredrag i Balstad i Lofotensøndag 21. april 1974.

(Manuskript, utdrag.)

Den økonomiske virksomheten i verdens kystområder har i nyere tid blitt gjenstand for økende internasjonal interesse. Det har dels sammenheng med den aktuelle situasjonen i fiskeriene, med ubegrenset muligheter for å utvikle fangstkapasiteten og med begrenset tilgang på fangstmoden fisk. Men dessuten har det sammenheng med den etter hvert enorme interesse for storstilet økonomisk virksomhet basert på antatt rike ressurser på havbunnen. Oljen er det mest aktuelle eksempel på dette. Men mulighetene kan komme til å vise seg langt mer mangfoldige enn det.

Etter sitt folketall har vel Norge verdens lengste kyst, og det er naturlig stor interesse for disse spørsmål. For oss knytter det seg store interesser til slike ting som fiskerigrensen og til nasjonal og internasjonal regulering av fiskeriene - bl.a. for å trygge fiskestammene som gir grunnlaget for stabiliteten i fiskerinæringen. Vårt islandske frendefolks strid for en ny fiskerigrense har dramatisert dette problem.

Det er klart at vi her står overfor viktige nasjonale interesser som det er vår egen sak å vareta

på beste måte. Samtidig er dette internasjonal politikk som bør behandles med årvåkenhet og klokskap.

Det har alltid vært det frie Norges grunnsyn at for et lite folk er det mest betryggende å sikre sine interesser ved internasjonale avtaler med klar folkerettslig karakter. En liten nasjon kan om den ønsker det, føre demonstrasjonspolitik, men den kan ikke føre maktpolitikk.

For oss vil det derfor være en utenrikspolitisk hovedlinje å gjøre en sterkest mulig innsats for å trygge våre interesser ved internasjonale avtaler og konvensjoner. Derfor deltar vi så aktivt i alle internasjonale konferanser om disse spørsmål. Med sine århundrelange tradisjoner og erfaringer om kystproblemer og om skipsfart på alle hav har Norge både krav på og muligheter for å bli hørt her. Om betydningen av dette viser jeg til den verdi det har for oss at vår grensedragnings og virksomhet på kontinentalsokkelen har støtte i Geneve-konvensjonen av 1958.

Vi tar aktivt del i havrettskonferansen som tar til i Venezuela til sommeren. Om territorialgrensen støtter Norge en maksimal utstrekning på 12 nautiske mil. Imidlertid legger Norge sammen med en annen betydelig kyststat - Australia - fram forslag til visse hovedprinsipper for en avtale om økonomiske soner for kyststatene. Etter dette forslaget skal kyststatene ha rett til å opprette

en økonomisk sone utenfor sitt territorialfarvann. Den skal her ha suverene rettigheter over naturforekomstene, i første rekke til nytte for sitt folk og sin økonomi. Disse naturforekomster omfatter selvfornyende og ikke selvfornyende forekomster i vannmassene, havbunnen og dens undergrunn. Forslaget går ut på at kyststatene skal ha rett til å fastsette yttergrensen for den økonomiske sone inntil en avstand av høyst 200 nautiske mil fra de grunnlinjer som gjelder for beregningen av territorialfarvannet.

Det gjør seg selvsagt gjeldende sterkt kryssende interesser mellom nasjonene i saker som disse. I utenrikspolitikk og nasjonale interesser bør vi alltid tenke i et visst framtidsperspektiv. For oss som en liten nasjon er det vesentlig alltid å søke å ha sikker folkerettslig ryggdekning for enhver ordning vi setter i verk for å vareta våre egne interesser.

Arbeiderpartiet har i sitt program gitt uttrykk for at dersom F.N.-konferansen ikke kommer fram til vedtak som kan ansees som tilfredsstillende for å sikre grunnlaget for fiskerinæringen, vil partiet gå inn for at vi på nasjonal basis gjennomfører nødvendige tiltak for å verne om fiskebestanden. Utvidelse av fiskerigrensen er et av de virkemidler en da må ta stilling til. Denne hovedlinje er i samsvar med den kloke og nøkterne politikk Norges Fiskarlag fører i denne saken.

For å verne om fiskebestanden - la oss ha det klart for oss! Både nasjonale og internasjonale reguleringer for å verne fiskebestanden er vanskelig å oppnå, de er ofte omstridte og de blir omgått. Skal vi i internasjonale konferanser kunne opptre med styrke for nødvendige reguleringer, må vi selv lojalt og solidarisk etterleve lovlige reguleringer.

Så bør vi fra vårt nåværende utgangspunkt sette alt inn på gjennom F.N.'s spesielle konferanser å nå fram til internasjonale avtaler som kan legges til grunn for de ordninger vi selv trenger for å verne om fiskebestanden og om våre egne økonomiske interesser.